

Основні риси літератури України ХХ ст.

Роботу виконала:
Учениця 10 класу
Палагута Аліна

Українська література ХХ ст..
перебувала у досить складному
становищі розвивалася в
складних історичних та
соціальних умовах. Пожвавлення
літературного життя
спостерігається з березня 1917р.
У цей час виникають приватні й
кооперативні видавництва
(«Друкар», «Криниця» тощо)но
газети, творчі об'єднання,
літературні журнали («Шлях»,
«Книгар», «Літературно-
науковий вісник» та ін.), які
друкували нові твори і статті
українських науковців,
письменників, критиків.

М. Коцюбинський (1864-1913) у повісті "Тіні забутих предків", спираючись на народні вірування гуцулів, створив окремий світ з мавками, "чугайстром", "мольфаром", "щезником".

Михайло Коцюбинський
(1864—1913)

У ХХ столітті українське літературознавство мало помітні здобутки і втрати, пов'язані з поразкою української національної революції, приходом до влади більшовиків, насадженням марксистсько-ленінської ідеології, розколом літературознавства на радянське і емігрантське.

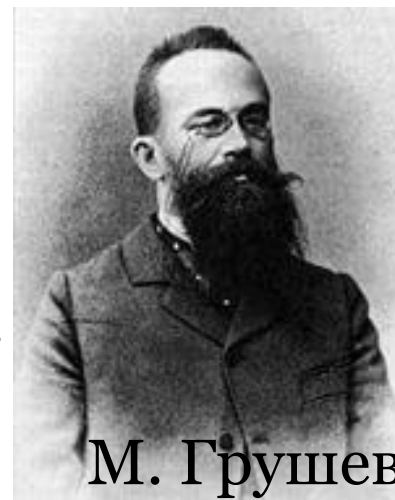
Здобутки вітчизняного літературознавства пов'язані з іменами С. Єфремова (1876–1939 рр.), М. Возняка (1881–1954 рр.), Б. Лепкого (1872-1941 рр.), М. Зерова (1890–1937 рр.), М. Грушевського (1866–1934 рр.).

С. Єфремов

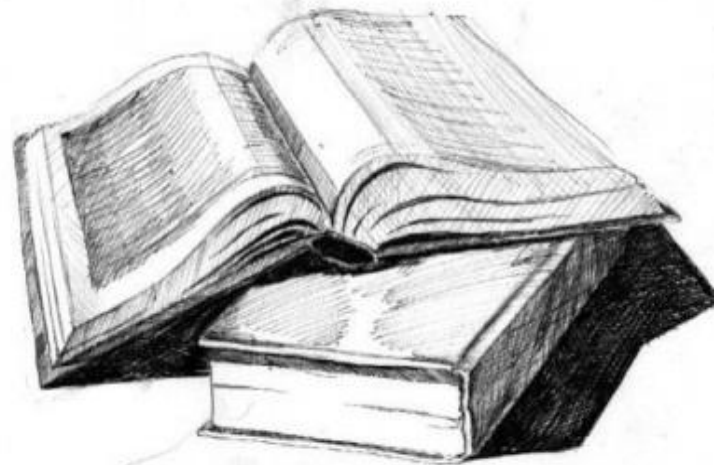
М. Возняк

М. Грушевський

Помітне місце в історії українського літературознавства в перше десятиліття ХХ століття зайняла праця М. Грушевського "Історія української літератури" (1923–1927 рр.). Використовуючи різні засоби аналізу (текстологічний, біографічний, порівняльно-історичний, лінгвістичний), М. Грушевський створив цілісну картину розвитку української літератури, починаючи з усної народної творчості, яка, на його думку, зародилася в IV–IX ст. н. е.

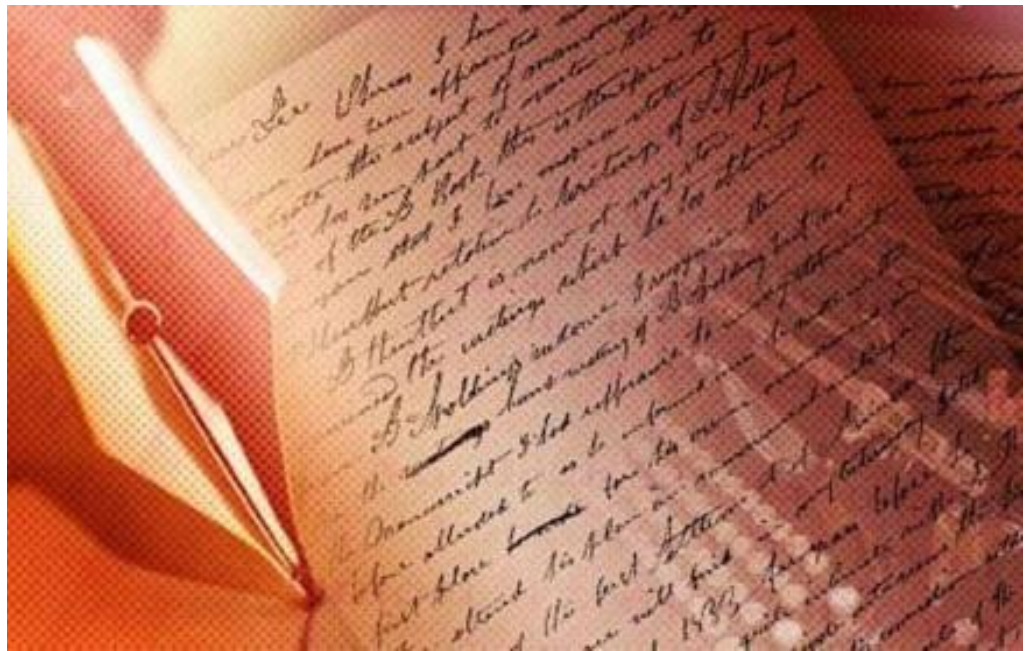
Позитивний вплив на розвиток українського літературознавства мало відкриття в Харкові в 1926 році Інституту української літератури ім. Т.Г. Шевченка. Науковці інституту зосередили основну увагу на вивченні творчості Т. Шевченка, Лесі Українки, І. Франка.

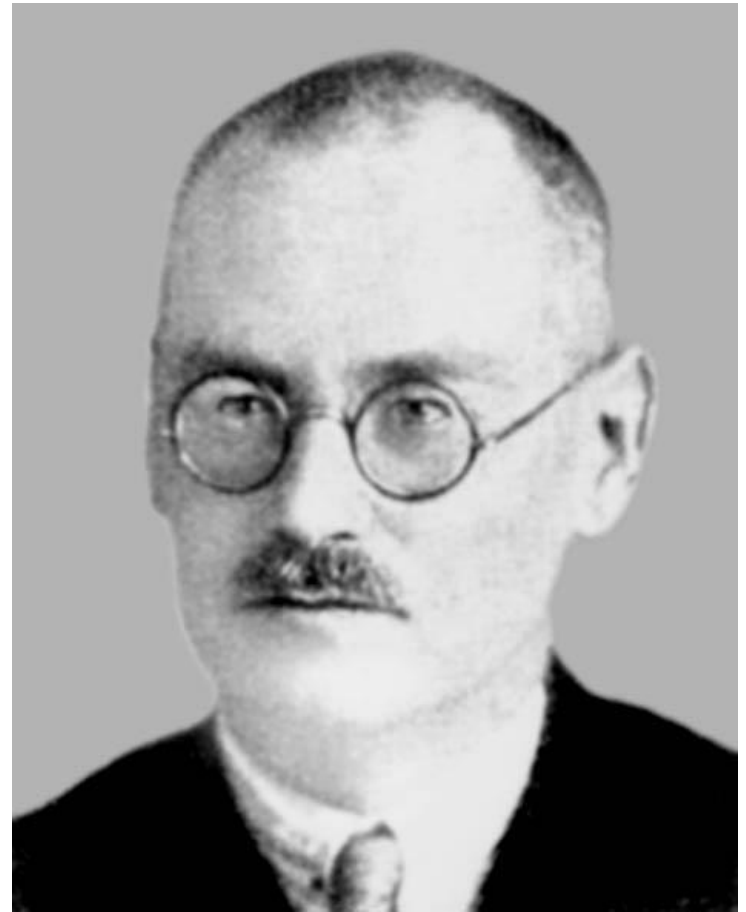
У другій половині 30-х років у літературі утвердився вульгарно-соціологічний погляд на літературу, літературознавство і літературну критику. Історію літератури трактують як постійну боротьбу реалізму і антиреалізму. Під реалізмом розуміють правдиву в класовому розумінні ілюстрацію історичних процесів. Нереалістичні течії (неоромантизм, символізм, імпресіонізм, експресіонізм) оголошуються буржуазними. З літературного процесу вилучають твори ваплітян, неокласиків, футуристів, конструктивістів. Літературна критика підтримує письменників, відданих "справі пролетаріату".

Певні досягнення мало українське літературознавство в період "хрущовської відлиги". Вони пов'язані з іменами Є. Сверстюка, М. Коцюбинської, І. Світличного, В. Дончика, Л. Новиченка, С. Крижанівського, В. Фащенко, М. Жулинського, М. Наєнка. Та основні зусилля літературознавців були спрямовані в цей час на вивчення ідеологічних проблем: класовості, партійності, теорії соціалістичного реалізму, марксистсько-ленінської естетики

Одним із найвидатніших літературознавців, які працювали за межами України, був Леонід Тимофійович Білецький (1882–1955 рр.). У праці "Основи української літературно-наукової критики" він простежив розвиток національного літературознавства від поетик XVII–XVIII ст. до історико-літературних праць XX ст. "Вчений, — відзначає М. Ільницький, — будує свою книгу за літературознавчими школами, які виникали в Європі і знаходили розвиток та інтерпретацію серед українських вчених у зв'язку з розвитком нашої літератури".

У 1925 році почалася літературна дискусія. Вона тривала по 1928 рік. У дискусію були втягнуті такі мистецькі угруповання, як "Плуг", "Гарт", "неокласики", футуристи, ВАПЛІТЕ, Марс, "Молодняк" ВУСПП. Центральною фігурою дискусії став Микола Хвильовий. Свої позиції в дискусії він виклав у критичних памфлетах "Камо грядеши", "Думки проти течії", "Апологети писаризму", "Україна чи Малоросія?". У цих статтях є три важливі думки:

1. Кінець малоросійському провінціалізму, українське мистецтво — частина західноєвропейського і світового.
2. Росія мусить повернутися в свої етнографічні межі. Україна — самостійна.
3. Українське мистецтво має свою місію. Воно розпочинає, за словами Миколи Хвильового, "азіатський ренесанс".

Літературне угруповання « Гарт » 1923 р

**Дякую за
увагу!**